

květen | 2023

ZPRÁVY

Z MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZEMĚDĚLSTVÍ OČIMA ŽEN

str. 04 až 05

O zemědělkyních

str. 03

**Ceny potravin
jdou dolů**

str. 06

4 mýty o mléce

str. 07

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

jsou profese, při jejichž vyslovení si je lidé automaticky spojí jen s ženami, nebo naopak pouze s muži. Bohužel zemědělství si drtivá většina spojuje především s muži, je zkrátka vnímané jako mužský obor. Jak často například slyšíte slovo „zemědělkyně“? Ano, toto slovo opravdu existuje, i když nutno říct, že v dnešní době používáme hlavně „farmářka“. Nic to ale nemění na tom, že ať už zemědělkyně nebo farmářek, nemáme tolik, kolik by člověk v dnešní době předpokládal a považoval za samozřejmé. Jak se dočtete v tomto vydání našich Zpráv, unijní průměr žen, které řídí farmy, je 29 procent, u nás je to 12 procent. Přesto přese všechno však máme u nás větší podíl žen ve vedení farem, než mají třeba v Německu nebo v Dánsku. Podle některých autorů přispívá k genderovým stereotypům a diskriminaci dívek často sama rodina, a to dokonce v zemích, kde je genderová rovnost na vysoké úrovni. To je případ Norska, kde mnoho rodičů pracujících v zemědělství míní, že chlapci se rodí s „genem traktoru“, takže je považují za nejvhodnější pro převzetí farem, které vyžadují mnoho hodin práce na traktoru. Jenomže, zemědělství není zdaleka jen o traktoru a kydání hnoje. Doba jde rychle kupředu a díky moderním technologiím se rychle mění i tradiční zemědělství, je progresivní a míří k hi-tech oborům. Já sám jsem velkým příznivcem precizního zemědělství a jsem přesvědčen o tom, že tam je velký prostor pro větší uplatnění žen. Kromě precizního a chytrého zemědělství je také trendem současnosti, který má podporu nejen moji, ale celého ministerstva, jíst zdravě a lokálně. A vzhledem k tomu, že se ženy v našem oboru často věnují udržitelné a bio produkci, i tam je velký prostor pro jejich úspěšné podnikání.

O tom, že se tématu žen v zemědělství začíná věnovat více pozornosti, a to nejen u nás, svědčí například, že se Mendelova univerzita v Brně zapojila do evropského projektu FLIARA. Ten se v deseti zemích zaměřuje na posílení role žen v zemědělství a venkovském životě, a to za aktivní účasti farmářek i venkovských podnikatelek. Tým MENDELU se prioritně zapojuje do řešení problematiky role žen v inovacích potřebných pro udržitelné zemědělství a venkov. Jeho cílem je získané zkušenosti následně využít pro místní podmínky. „Respektujeme a oceňujeme roli generací předkyň, které hrály klíčovou roli v udržování venkovského života, víme, že role žen je klíčová pro přítomnost i budoucnost,“ řekl Ciarán Ó hÓgartaigh, rektor irské Univerzity Galway, která stojí v čele projektu. S tím nelze než souhlasit.

Zdeněk Nekula
ministr zemědělství

OBSAH:

EKONOMIKA

ŽENY NA POLI

Zastoupení žen v českém zemědělství slábne. V celoevropském srovnání nás počty manažerek na řízení farmy srážejí na poslední příčky.

03

ROZHOVOR

PŘEDSTAVUJEME INSPIRATIVNÍ ŽENY ČESKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Jak vidí postavení žen v zemědělství Monika Nebeská, Gabriela Dlouhá, Milada Rašková Měsíková, Eliška Becková.

04

EKONOMIKA

NĚKTERÉ POTRAVINY ZAČLY ZLEVŇOVAT

Z dat Českého statistického úřadu vyplývá, že některé potraviny začínají zlevňovat.

06

MÝTY A FAKTA

MÝTY O MLÉCE UVÁDÍME NA PRAVOU MÍRU

Přečtete si o nejčastějších nepodložených tvrzeních o konzumním mléce.

07

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Měsíční souhrnné zprávy.

08

SPOLEČNOST

NOVÝ PŘÍSTAV, KŘEN SE VRÁTIL NA POLE

Přehled obrazem.

09

Snímek na titulní straně byl vytvořen umělou inteligencí.

EKONOMIKA

ŽENY NA POLI

Českému zemědělství vládou muži. Naše země má však přesto větší podíl žen ve vedení farem než Německo nebo Dánsko. Jenomže, zatímco v roce 2000 hospodařilo na tuzemských farmách 63 tisíc žen, v roce 2016 jich bylo pouze 42 tisíc, což je o 33 % méně. Jinými slovy – farmářek ubývá a nové nepřicházejí.

V zemědělství u nás pracuje nepoměrně více mužů než žen. Mezi zemědělskými pracovníky bylo podle posledních dat 42 285 žen a 88 017 mužů. Nejčastěji se ženy starají o hospodářská zvířata nebo se věnují sklizni sezonní zeleniny. Pokud jde o ženy, které řídí farmy, činí unijní průměr 29 %. V Česku je to 12 %. Ženy v čele zemědělských podniků výrazně vedou v pobaltských zemích.

S tématem ženy v zemědělství se pojí i generační obměna. Tento problém je obzvláště pro nás naléhavý. V tuzemském zemědělském sektoru dominuje starší populace. Vzhledem k tomu, že 60 % pracujících v zemědělství je starších 45 let, je nutné získávat a motivovat mladé zemědělce. Ve Strategickém plánu společné zemědělské politiky 2023–2027 jsou na to určeny dva základní dotační programy. Program **Zahájení činnosti mladého zemědělce**, který usnadní farmářům začátky jejich podnikání tím, že s pomocí podpory mohou získat peníze na nákup zemědělských nemovitostí, zejména pozemků, technologií, speciálních mobilních strojů a na investice pro zpracování vlastních produktů. V rámci **Doplňkové podpory** příjmu získají mladí začínající zemědělci do 40 let příspěvek na hektar zemědělské půdy. V novém programovém období chceme ještě více motivovat mladé lidi začít se zemědělským podnikáním, a zvyšujeme proto sazbu dotace z dosavadních zhruba 1 600 Kč na hektar o více než 1 000 Kč na 2 600 Kč na hektar.

Podíl žen na řízení farmy (v %)

- Lotyšsko - 45 %
- Litva - 45 %
- Rumunsko - 34 %
- Estonsko - 33 %
- Itálie - 32 %
- Rakousko - 31 %
- Portugalsko - 30 %
- Polsko - 29 %
- Španělsko - 23 %
- Česká republika - 12 %
- Irsko - 11 %
- Německo - 10 %
- Dánsko - 8 %
- Malta - 6 %
- Nizozemsko - 5 %

Zdroj: Eurostat, 2016

PŘEDSTAVUJEME INSPIRATIVNÍ ŽENY ČESKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Přestože v českém zemědělství pracují i ženy, zemědělská družstva a podniky stále většinou řídí muži. Nabízíme vám pohled na uplatnění žen v zemědělství očima zkušených manažerek a expertek, které se v oboru pohybují.

MONIKA NEBESKÁ

- předsedkyně Zelinářské unie Čech a Moravy
- předsedkyně Zemědělského družstva Všešary (2.500 ha)
- od roku 2021 ji časopis Forbes opakovaně řadí mezi 150 nejvlivnějších žen Česka

GABRIELA DLOUHÁ

- předsedkyně Českomoravské drůbežářské unie
- tajemnice Agrární komory ČR

Ženy pracují napříč celou vertikálou managementu zemědělství. Mají stejné výhody (ale i nevýhody) jako ženy v jakémkoliv jiném oboru. Jsou pracovité a pečlivé, dokážou řešit několik úkolů najednou, skvěle si organizovat čas, mají dobrou intuici a jsou empatické. Na manažerské úrovni se více projevuje schopnost kompromisu, jemnější a empatičtější přístup k týmu, menší potřeba sebe prezentace. Na druhé straně jsou ženy fyzicky slabší a nerady riskují. Proto jsou samozřejmě ideální kombinované týmy, které využívají synergie mužských a ženských silných stránek.

Ve svém oboru necítím od ostatních nedůvěru kvůli tomu, že jsem žena. Myslím si, že jsem pracovně a snad ani lidsky neselhala jako žena – manažerka. Ale je pravdou, že se obecně v tomto ohledu změnila i atmosféra ve společnosti. Dnes jsou ženy – manažerky – už běžnou součástí našich životů.

Ráda bych motivovala a pomáhala ženám v zemědělství k jejich dalšímu rozvoji a vzdělávání. Možná proto nebo právě proto jsem se nedávno stala i předsedkyní Klubu zemědělských manažerek, kde chceme ženy povzbuzovat, posilovat jejich vnitřní sílu a intuici na všech úrovních managementu, aby se nebály vyšších cílů. Máme mezi sebou ženy, které mají obrovské zkušenosti a mohou kolegyním představit, že to jde a že je občas potřeba „vystoupit“ ze svého známého světa a poznat tak nové a krásné cesty. A ukázat, že i z těch nejkyselejších citrónů se dá udělat skvělá a osvěžující limonáda.

Žen v českém zemědělství je stále jako šafránu. Společnost na zemědělství stále mylně nahlíží jen jako na obor, kde člověk sedí v traktoru nebo kydá hnůj. Některé farmy mají přítom ve jménu farmáře, když však na farmu přijedete, zjistíte, že nejvíce práce tam zastane manželka, dcera, partnerka apod. Ženy jsou vždycky za někým a mnohdy převážnou část odpracují ony. Samozřejmě půjde stále o mužský obor, vzhledem k časové náročnosti a namáhavosti zemědělských prací. Obecně se ženy uplatňují spíše v živočišné výrobě než v rostlinné. Mají blíže ke zvířatům, proto pracují jako zootechničky, ošetřovatelky zvířat nebo dojičky. Uplatňují se i na nejnižších pozicích, jako pracovnice při sklizni, výsadbě nebo v administrativě. Už jsem v našem oboru ale zaznamenala i ženy traktoristky nebo opravářky zemědělské techniky. S nastupující digitalizací a robotizací se domnívám, že je tu velká příležitost, aby se některé zemědělské činnosti, na které by dříve nestačily svou fyzickou silou, více zpřístupnily ženám.

Přestože v posledních letech přibývá žen v manažerských pozicích, majitelek firem, agronomek nebo vedoucích provozů, v úzkém vedení jsou ženy zastoupeny jen minimálně. S tím souvisí i výše platu, která rozhodně není srovnatelná s výší platu mužů. Ženy stále berou za stejnou práci méně peněz. Je to celospolečenské téma. Určitě nejsem pro genderové kvóty, ale je potřeba všeobecná osvěta a vytvoření flexibilních podmínek.

**MILADA RAŠKOVÁ
MĚSÍKOVÁ**

- předsedkyně Zemědělského družstva Unčovice (6000 ha) a Rolnického družstva Pňovice (600 ha)
- předsedkyně Svazu pěstitelů cukrovky Moravy a Slezska
- předsedkyně Okresní agrární komory Olomouce

Stala jsem se ve 31 letech předsedkyní největšího zemědělského podniku v okrese Olomouc. V té době jsem měla rok a půl malou holčičku. Jsme sdružení 262 vlastníků, kteří mě opakovaně volí. Děkuji jim za silný mandát, který mi dávají. Určitě v prvním volebním období měli mnozí členové obavy, zda mladá žena zvládne podnik s tak velkou výměrou a 200 zaměstnanci. Výsledky za mého vedení však tyto pochyby již dávno rozprášily. I kolegové z okolních podniků se dívali lehce s nedůvěrou na to, jak zvládnou podnik urdit a posouvat. Moji mužští kolegové ocenili mé výsledky velmi brzy a chtěli, abych je zastupovala v rámci nevládních organizací jako je Agrární komora ČR apod.

Určitý rozdíl v mém vedení může být v tom, že jsem více empatická k zaměstnancům. Což je asi dáno tím, že jsem matka a mám potřebu pečovat. Dalším rozdílem může být i to, že více kladu důraz na to, jak podnik vypadá. Květinová výsadba, uklizená střediska, design kanceláří a zázemí pro zaměstnance. Prostě, aby nám to ladilo a pracovali jsme v hezkém prostředí.

Ženy mají jednoznačně velké předpoklady pracovat v živočišné výrobě. Je to péče o zvířata, která se mnohdy podobá péči o děti. Mateřské pudy se zde velmi často projevují. V rostlinné výrobě nebo mechanizaci, což jsou značně technické obory, se uplatní velmi málo žen. Ale důvodem může být i nezáměr žen o toto zaměření. Pokud se týká vedoucích pozic, jako ředitelka zemědělského podniku to vnímám tak, že je to otázka schopností a vlastností člověka bez ohledu na pohlaví. Jde o náročnou pozici, pro kterou je potřeba psychická odolnost, organizační schopnosti a krizové rozhodování, nebát se rizika a být vizionář. A hlavně zemědělství není práce, ale životní styl. Pokud to tak někdo nemá, je to na podniku vidět.

ELIŠKA BECKOVÁ

- enoložka
- v roce 2018 získala prestižní titul Enolog roku

Přiznám se, že být ženou enoložkou není žádná výhoda. Moc nás není. Pozoruji, že jsem taková rarita, vzácnost. Na druhou stranu cítím od lidí jakési uznání, že to jako něžnější pohlaví zvládáme. Možná dokážeme věci lépe zorganizovat časově, protože skloubit domácnost, rodinu a ještě starost o vinařství, je celkem velká nálož, proto v tom máme praxi. Když tento obor milujete, velmi těžko od něj odcházíte. Teď jsem si vzpomněla, že jednou jsem si díky většímu výstřihu vyjednala lepší cenu nových sudů, což by se asi dalo počítat jako přednost.

Vždycky jsem šla do všeho po hlavě. Takže když jsem na začátku své kariéry nastoupila jako laborant a pučflek do vinařství, ihned jsem se angažovala v čištění technologie, stáčení a měla jsem velký zájem o celkovou výrobu. Po měsíci mi kluci některé úkony svěřili do péče, takže jsem od nich nepocítila žádnou nedůvěru. Měla jsem vždy skvělé kolegy. Vždycky jsme si vzájemně pomáhali a mnohdy jsem byla hnacím motorem já. Zato zákazníci mi často nedůvěřovali. Trvalo mi dva roky, než jsem je přesvědčila o tom, že něco umím.

Podle mě je role enologa jasně daná povinnostmi, úkony a umem, který má. Je úplně jedno, jakého jste pohlaví. Vznikající víno nehledí na to, jestli jste mamka nebo tatka. Potřebuje péči, kontrolu a směr. Člověk musí mít v sobě taky velké odhodlání, trpělivost a hlavně lásku k tomuto řemeslu. Jinak to nemá cenu. Já myslím, že každá žena má v sobě tendenci pečovat, starat se i obětovat se. To jsou důležité faktory, které dělají ženy enoložky tak skvělými v tomto převážně mužském řemesle!

EKONOMIKA

NĚKTERÉ POTRAVINY ZAČALY ZLEVŇOVAT

Ceny potravin v Česku postupně zlevňují. Výrazné je to především u zeleniny, protože se na pulty obchodů dostává tuzemská produkce. Některé obchodní řetězce ovšem u vybraných výrobků svou cenu dále šponují. Spotřebitelé by proto měli při nákupu pečlivě vybírat a nekupovat potraviny za jakoukoli cenu.

Přestože se světové ceny v dubnu kvůli zdražení cukru a masa poprvé za rok meziměsíčně zvýšily, v meziročním srovnání podle Organizace pro výživu a zemědělství (FAO) klesly téměř o 20 %. Pokles cen potravin ve světě začínáme se zpožděním zaznamenávat i v Česku. Jak uvádí Český statistický úřad, při srovnání cen v letošním březnu a dubnu klesly ceny meziměsíčně u 51 z 86 sledovaných položek. Jde například o zeleninu, vejce, polotučné trvanlivé mléko, olej, drůbež nebo uzeniny.

Podle Eurostatu je Česko stále smutným rekordmanem ve zdražování potravin, z celé evropské sedmadvacítky u nás některé potraviny meziročně zdražily nejvíce. Skokanem je cukr, kdy se jeho cena v březnu meziročně zvýšila téměř o 98 %, v dubnu o 61 %. Za zdražením často stojí sami obchodníci, jak jsme již v minulosti upozorňovali.

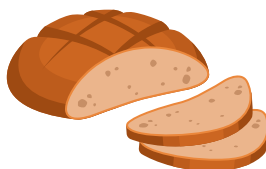
*Navýšení ceny v dubnu 2023
oproti dubnu 2022*

Cukr
60,9 %
7. nejvyšší
zdražení
z 27 zemí EU

Vejce
41,1 %
5. nejvyšší
zdražení
z 27 zemí EU

Chléb
21,1 %
7. nejvyšší
zdražení
z 27 zemí EU

Díky tlaku našeho resortu na snížení cen potravin, který jsme vyvinuli častějšími kontrolami, už máme konkrétní výsledky. A jsou doložitelné podle oficiálních údajů ČSÚ. Poprvé od loňského září klesla v polovině března průměrná spotřebitelská cena vajec, byť zatím jen o desítky haléřů. Ještě na konci ledna však lidé vyvolávali paniku, že vejce bude na Velikonoce stát až 10 Kč, přitom se však v akci dala pořídit za 3 až 4 Kč. A třeba cena másla se od prosince 2022 snížila z průměrných 53,40 Kč za kostku na 41,50 Kč v dubnu, tedy o téměř 12 Kč. Nyní lze v akci pořídit máslo i za necelých 30 Kč.

MÝTY A FAKTA

MÝTY O MLÉCE UVÁDÍME NA PRAVOU MÍRU

Málokterá potravina je opředena tolika mýty jako mléko. V posledních letech se řeší, jestli ho člověk vůbec potřebuje konzumovat. Často v diskusích na alternativních webech zaznívají nepravdivá tvrzení. Uvádíme je na pravou míru...

MÝTUS Č. 1:

Mléko by člověk neměl pít, není pro něho vůbec vhodné.

Člověk je živočišným druhem, který potřebné množství vápníku nejnadhěji vstřebává z kravského mléka. Vápník je nezbytný pro pohyb svalů, přenos signálů v nervovém systému apod. Kromě toho mléko obsahuje také mnoho vitamínů, například A, D, B12, nebo B1. Takzvanou „laktózovou intolerancí“ se v Evropě potýká méně než 10 % obyvatel.

MÝTUS Č. 2:

Mléko zahleňuje.

Přestože mléko vytváří krátce po napití na sliznici trávicího traktu ochranný film, velmi rychle se trávením rozkládá na základní živiny. Již naše babičky podávaly teplé mléko s medem při nachlazení pro lepší odkašlávání. Výzkumy, které se zahleňování věnovaly, nikdy tento jev medicínsky nepotvrdily.

MÝTUS Č. 3:

Trvanlivé mléko není tak zdravé jako čerstvé, navíc je ředěné vodou.

Obsah proteinů, vitamínů a minerálů se v obou typech mlék téměř neliší. Tepelným ošetřením se z čerstvého mléka ztrácí 10 % převážně hydrofilních vitamínů. U trvanlivého mléka to je 20 %. Voda se do mléka v žádném případě nepřidává, stejně tak jako se nepřidávají konzervační látky.

MÝTUS Č. 4:

Mléko obsahuje antibiotika.

Přítomnost antibiotik i od jediného dodavatele by mohla znehodnotit velké množství mléka. Antibiotika v něm by potom zničila bakterie, a to i ty, které jsou pro následnou mlékárenskou výrobu potřebné, proto je i primárním zájmem mlékáren důkladně mléko na přítomnost cizorodých látek včetně antibiotik testovat.

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Přes 71 procent lidí není spokojeno s nabídkou potravin v supermarketech. Nová podpora zahraniční spolupráce v rybářském odvětví. Ocenění pro podřízené zemědělské organizace. Mlékárny se potýkají s rostoucími náklady.

71

procent lidí není spokojeno s nabídkou potravin v tuzemských supermarketech. Více než 43 procent dotázaných uvedlo, že kvalita potravin neodpovídá ceně, pro zhruba čtvrtinu je nabídka dostatečná. V průzkumu téměř 14 procent dotázaných uvedlo, že jim v nabídce supermarketů schází kvalitnější potraviny. Sedmi procentům chybí větší nabídka zdravých potravin a 6,7 procenta respondentů uvedlo, že nabídka potravin není dost široká. Informace vyplývají z průzkumu agentury Ipsos.

67 000 000

korun máme připraveno pro rybáře. Budou si za ně moci pořídit například zařízení na zpracování ryb, zařízení nutné k hospodaření na rybnících u nově založených podniků a na vědecké inovace. Novinkou je možnost čerpat dotace na nákup přívěsu (maringotek) jako zázemí zaměstnanců třeba při strojení rybníků. Příjem žádostí trvá do 29. května. Podávají se elektronicky prostřednictvím portálu ISKP21+. Úplné znění Pravidel je k dispozici [zde](#).

ocenění

pro zemědělské organizace podřízené našemu ministerstvu. Do projektu Ministerstva vnitra se zapojilo 84 služebních úřadů, ty nejlepší získaly osvědčení o úspěšné implementaci požadavků Metodického pokynu pro řízení kvality ve služebních úřadech do praxe úřadu. V našem resortu to jsou Státní pozemkový úřad, Státní veterinární správa, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Státní zemědělský intervenční fond, Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv a Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

o desítky

procent zvedly mlékárny ceny. Mezi hlavní důvody patří pandemie koronaviru, rostoucí náklady na provoz, zejména na energie, ale také například zvyšování cen mléka nebo zdražení obalového materiálu.

50 000

lidí navštívilo veletrh pro živočišnou výrobu Animal Tech a Národní výstavu hospodářských zvířat a další doprovodné akce v Brně. Představilo se na nich zhruba 300 vystavovatelů z osmi zemí. Návštěvníci si mohli prohlédnout přes 1 000 hospodářských zvířat.

SPOLEČNOST

KŘEN SE VRÁTIL NA POLE, NOVÝ PŘÍSTAV

Ministr zemědělství Zdeněk Nekula společně s ministrem dopravy Martinem Kupkou navštívili lokalitu, kde vznikne nový přístav Pahrbek v Napajedlích na Baťově kanálu.

Ministr Nekula pomohl panu Jiřímu Šafářovi z farmy Český chřest s první sadbou křenu. Firma jej po 28 letech vrací ve velkém na pole.

Vítězem letošního ročníku soutěže Sodexo Zaměstnavatel roku v kategorii do 5 000 zaměstnanců se v rámci Jihočeského kraje stal národní podnik Budějovický Budvar.

